

Εφετείο Αθηνών 7876/1985,

Πηγή: ΝοΒ 33/85 σελ. 1437

Περίληψη: Ναυτικοί. - Ατύχημα εργατικό. - Αποζημίωση. - Οφειλή εις ολόκληρον. - Ψυχική νόσος ναυτικού που προκλήθηκε από ναυάγιο του πλοίου στο οποίο εργαζόταν αποτελεί εργατικό ατύχημα, χωρίς να έχει σημασία κάποια εσωτερική προδιάθεση (ευαισθησία) του παθόντα. η οφειλόμενη σχετική αποζημίωση, κατά τα άρθρα 1 και 3 ν. 551/1915 υπολογίζεται με βάση την τελική κατάσταση του παθόντα (μερική διαρκή ανικανότητα) και όχι κατά ένα πρώτο χρονικό διάστημα για ολική και στη συνέχεια για μερική ανικανότητα. οφειλή εις ολόκληρον τόσο της εργοδότης ναυτιλιακής εταιρίας που εδρεύει στην αλλοδαπή, όσο και της εκπροσώπου της εταιρίας στην ημεδαπή που προέβη για λογαριασμό της πρώτης στη ναυτολόγηση του παθόντα (άρθρο 1 § 1 ν. 762/1978).

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος ο κ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΕΑΣ

Εισηγητής ο κ. Δ. ΣΠΥΡΟΥ, εφέτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Γ. Λατσούδης, Β. Λύρας

Επειδή από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν ενόρκως στο ακροατήριο του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και περιέχονται στα προσκομιζόμενα με αριθμό 1566/1982 πρακτικά συνεδριάσεώς του, από όλα ανεξαιρέτα τα έγγραφα τα οποία επικαλούνται και φέρνουν οι διάδικοι σε συνδυασμό με τις απολογίες των και την από 19.9.1983 έκθεση πραγματογνωμοσύνης που συντάχθηκε από τον νευρολόγο ψυχίατρο Α.Α.** και από όλη γενικά τη διαδικασία, αποδεικνύονται κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα περιστατικά για την επίδικη διαφορά: Με σύμβαση ναυτικής εργασίας αόριστου χρόνου που καταρτίσθηκε στην Αθήνα μεταξύ του εφεσιβλήτου και της δεύτερης των εκκαλουσών, η οποία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της πρώτης, που είναι πλοιοκτήτρια του φορτηγού πλοίου με το όνομα "C.A.", ο πρώτος ναυτολογήθηκε σ' αυτό στις 27 Ιουνίου 1980 ως ηλεκτρολόγος. Στο πλοίο αυτό υπηρέτησε με την παραπάνω ειδικότητα μέχρι την 4ην Οκτωβρίου 1980, οπότε απολύθηκε από τον Πλοίαρχο όταν βρισκόταν στον λιμένα του San Salvador της Βραζιλίας λόγω ατυχήματος που προκλήθηκε σ' αυτόν υπό τις παρακάτω συνθήκες: Στις 25 Σεπτεμβρίου 1980 και ώρα 01,45 περίπου, ενώ το παραπάνω πλοίο έπλεε σε απόσταση δέκα (10) μιλίων περίπου έξω από τον λιμένα του San Salvador προσάραξε σε ύφαλο με αποτέλεσμα το κήτος αυτού να υποστεί ρήγματα και άρχισαν να μπαίνουν νερά εντός αυτού και συγκεκριμένα στο μηχανοστάσιό του, όπου κατά τη στιγμή εκείνη βρισκόταν ο εφεσιβλήτος, ο οποίος προ της καταστάσεως που δημιουργήθηκε και του άμεσου κίνδυνου που αντιμετώπιζε να χάσει τη ζωή του υπέστη φοβικό σοκ. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από το πλήρωμα για τη διάσωση του πλοίου, αυτό λόγω της σφοδράς θαλασσοταραχής που επικρατούσε στην περιοχή εκείνη άρχισε να βυθίζεται. Ο Πλοίαρχος διέταξε την εγκατάλειψή του, και ο εφεσιβλήτος, μαζί με άλλους συναδέλφους του επιβιβάσθηκε σε σωσίβια λέμβο, αλλά και πάλι η ζωή του διέτρεχε άμεσο κίνδυνο, γιατί λόγω των καιρικών συνθηκών που επικρατούσαν κινδύνευε να ανατραπεί η λέμβος και να καταστούν βορά των καρχαριών από τους οποίους ήταν γεμάτη η περιοχή. Τελικά οι ναυαγοί περισυλλέχθηκαν από παραπλέον πλοίοι και αποβιβάσθηκαν στο λιμάνι του San Salvador. Συνεπεία του ναυαγίου και των συνθηκών κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα και τον κίνδυνο που εκτέθηκε η ζωή του, ο εφεσιβλήτος, ο οποίος είχε εξεταστεί προ της ναυτολογήσεώς του στο παραπάνω πλοίο και ήταν υγιής, τραυματίσθηκε ψυχικά και από τότε πάσχει από ψυχική νόσο και μάλιστα από χρονίσασα αντιδραστική ψυχοσωματική κατάσταση μετά φοβικών και καταθλιπτικών στοιχείων. Η νόσος αυτή ήταν απότοκος, όπως προεκτέθηκε, του πιο πάνω ναυαγίου, που έδρασε ως ισχυρό εξωγενές αίτιο, το οποίο προκάλεσε την έκλυση της νόσου σε άτομο ευαίσθητο που είχε οπωσδήποτε όμως κάποια εσωτερική προδιάθεση, όπως χαρακτηριστικά γνωμοδοτεί και ο πραγματογνώμων Α.Α.**, νευρολόγος-ψυχίατρος στην από 19.9.1983 έκθεση ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης που διατάχθηκε με την υπ' αριθμό 1566/1982 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Το γεγονός ότι η εγκατάλειψη του πλοίου έγινε από το πλήρωμά του με απόλυτη τάξη ενώ αυτό βρισκόταν σε ελάχιστη απόσταση από το λιμάνι του San Salvador χωρίς να δημιουργηθεί διακινδύνευση στη ζωή του εφεσιβλήτου, όπως υποστηρίζουν οι εκκαλούσες, με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς των, δεν ασκεί έννομη επιρροή, γιατί, όπως προαναφέρθηκε, το αποτέλεσμα, δηλαδή η παραπάνω ασθένεια, ήταν το αποτέλεσμα του βιαίου συμβάντος, στερείται δε σημασίας το ότι υπήρχε κάποια εσωτερική προδιάθεση στον εφεσιβλήτο. Το ότι η νόσος οφείλονταν στο ναυάγιο από το οποίο κινδύνευε η ζωή του επιβεβαιώνεται ακόμη και από τη με αριθμό 665/23.10.1981. γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του ΝΑΤ και την από 20.5.1981 ιατρική βεβαίωση του νευρολόγου-ψυχίατρου Ν.Π.** Από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η παραπάνω νόσος, που εκδηλώθηκε στον εφεσιβλήτο ναυτικό μετά

το ναυάγιο, προϋπήρχε της ναυτολογήσεώς του στο πλοίο και απλώς επιδεινώθηκε χωρίς τη μεσολάβηση ή επίδραση κάποιου άλλου εξωτερικού, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος στοιχείου, όπως ισχυρίζονται οι εκκαλούσες. Αντίθετα αποδείχθηκε ότι η παραπάνω νόσος οφείλεται σε ατύχημα, δηλαδή σε αιφνίδια επενέργεια εξωτερικού αιτίου, άσχετου προς τη σύσταση του οργανισμού, αλλά συνδεόμενου με την εργασία του, αφού εμφανίσθηκε κατά την εκτέλεσή της και εξ αφορμής της (ΑΠ 845/1983 ΕΕργΔ 43. 309, ΑΠ 570/1982 ΕΕργΔ 42. 91). Έτσι κρίνοντας και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο σωστά ερμήνευσε και εφάρμοσε το άρθρο 1 του, διά του β.δ. της 24.7/25.8.1920 κωδικοποιηθέντος ν. 551/1915, ο οποίος διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 58 ΕισΝΑΚ και ο οποίος κατά το άρθρο 1 εδ. β και 66 ΚΙΝΔ εφαρμόζεται και επί ναυτικών και δεν υπέπεσε σε σφάλμα στην εκτίμηση των αποδείξεων που προσήχθησαν ενώπιόν του, τα δε αντίθετα που υποστηρίζονται από τις εκκαλούσες με τους πρώτο και δεύτερο λόγους του εφετηρίου, ως και με τους πρώτο και δεύτερο των προσθέτων λόγων εφέσεως, ελέγχονται αβάσιμα και σαν τέτοια πρέπει να απορριφθούν.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του προαναφερθέντος νόμου 551 προκύπτει σαφώς ότι η αποζημίωση η οποία προβλέπεται απ' αυτόν καταβάλλεται για μια μόνο από τις πέντε προβλεπόμενες απ' αυτόν καταστάσεις (θανάτου και ανικανότητας εργασίας) και μάλιστα για την τελική κατάσταση που ήθελε προκύψει εκ του επισυμβάντος ατυχήματος. Δεν προβλέπεται δε καταβολή αποζημίωσης για μικτή κατάσταση η οποία να απαρτίζεται κατά μέρος από περισσότερες των πιο πάνω πέντε. Έτσι δεν είναι δυνατή η αθροιστική επιδίκαση αποζημίωσης για πρόσκαιρη ολική ανικανότητα και για τέτοια μερική διαρκή. Σε περίπτωση κατά την οποία εκείνος που υπέστη το ατύχημα παρέμεινε πρόσκαιρα ολικά ανίκανος και στη συνέχεια η ανικανότητά του διαμορφώθηκε σε μερική διαρκή αυτός θα λάβει αποζημίωση μόνο για την τελευταία, δηλαδή για την μερική διαρκή (ΑΠ 75/1936 ΕΕΝ Γ' 474, ΑΠ 70/1942 ΕΕΝ Θ' 201, ΕφΠειρ 887/1980 ΕΝαυτΔ 9.98, ΕφΑθ 6778/1973 ΝοΒ 22.226). Η εκκαλούμενη, η οποία επιδίκασε αποζημίωση στον εφεσίβλητο (ενάγοντα) τόσο για ολική πρόσκαιρη (διάρκειας επτά μηνών) ανικανότητα αυτού, όσο και για τέτοια μερική διαρκή, έσφαλε στην ερμηνεία των εφαρμοζόμενων διατάξεων που προεκτέθησαν και γι' αυτό πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός τρίτος λόγος της εφέσεως ως βάσιμος στην ουσία του. Έτσι θα εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση, θα κρατηθεί όμως η υπόθεση στο Δικαστήριο τούτο για να εξετασθεί στη ουσία της σύμφωνα με το άρθρο 535 § 1 ΚΠολΔ. (...)

Επειδή το επιδικαζόμενο χρηματικό ποσό είναι υποχρεωμένες να πληρώσουν σ' ολόκληρο η κάθε μία από τις εκκαλούσες ναυτιλιακές εταιρίες, γιατί, όπως αδίστακτα συνάγεται από το άρθρο 1 § 1 του ν. 762/1978, αυτές ευθύνονται σ' ολόκληρο η μεν πρώτη ως πλοιοκτήτρια εταιρεία στο πλοίο της οποίας προσέφερε τις υπηρεσίες του ο ενάγων ναυτικός, η δε δεύτερη ως εκπρόσωπος της πρώτης, που κατάρτισε για λογαριασμό της στην ημεδαπή τη σύμβαση ναυτολογήσεως με τον ναυτικό. Δεν είναι απαραίτητο για την καθίδρυση της ευθύνης αυτής να είναι ο αντιπρόσωπος της ναυτιλιακής εταιρείας που δεν εδρεύει στην Ελλάδα αποκλειστικά φυσικό πρόσωπο και όχι νομικό, όπως υποστηρίζει η δεύτερη των εναγομένων, αφού ουδεμία διάκριση γίνεται στο νόμο. Άλλωστε απ' όλο το περιεχόμενο του νόμου αυτού προκύπτει ότι επιδίωξη και στόχος του ήταν η δημιουργία συνυπευθύνου προσώπου στην Ελλάδα, όταν η εργοδότη εταιρία έχει την έδρα της στο εξωτερικό για να μπορεί ο μισθωτός, εκτός απ' αυτή, να ασκήσει και κατά της εκπροσώπου της τις αξιώσεις που γεννήθηκαν από την παροχή της ναυτικής εργασίας του. Η χρησιμοποίηση του άρθρου "ο" δεν σημαίνει ότι ο νομοθέτης θέλησε να καταστήσει συνυπεύθυνο τον αντιπρόσωπο, δηλαδή μόνο το φυσικό πρόσωπο και να αποκλείσει μιας τέτοιας ευθύνης τα νομικά πρόσωπα, καθόσον το συνήθως συμβαίνουν είναι ότι η εκπροσώπηση των ξένων ναυτιλιακών εταιρειών γίνεται στην Ελλάδα, από νομικά πρόσωπα, δηλαδή από ανώνυμες ναυτιλιακές εταιρείες.